

лист Гимназије „Светозар Марковић“ из Суботице

a szabadkai Svetozar Markovic Gimnázium lapja

list Gimnazije „Svetozar Marković“ iz Subotice

году електронски број

октобар
2023.

GYMNASIUM

САДРЖАЈ

У НАШЕМ ГРАДУ.....	4
Дан школе	4
ПЕСМЕ ИЗ ЗБИРКЕ <i>МЛАЗЊАК</i> У ПРЕВОДУ НАШИХ УЧЕНИКА	7
Ne berite ljiljane bijele	7
Felét.....	9
Кто я.....	10
Αναμνήσεις (Anamníseis).....	13
Városom könyvtára – Az én könyvtáram.....	15
Izviješće o posjetu profesora osječke III. gimnazije gradu Subotici i okolici u sklopu projekta: <i>Učimo za budućnost kakvu želimo</i>	18
Од романтичара до модерниста - шта се променило?	20
ПУТОПИСИ.....	21
Разгледница из Прага.....	21
Енглеска I.....	23
Енглеска II.....	26
Понос наших волонтера.....	28
Омладински интеркултурални камп у Сремским Карловцима	29
НАШИ МАТУРАНТИ – ГДЕ СУ САДА?	32
НАУЧНИ ПРОЈЕКТИ.....	33
Uticaj olovo (II) acetata na morfološke karakteristike cijanobakterija roda Nostoc sp. i Anabaena sp.....	33
Утицај пола и друштвене моћи на одабир стратегије учтивости на примеру говорних чинова тражења услуге	34
Анализа криве сјаја транзита егзопланете	35
Transfer kategorije gramatičkog roda animatnih imenica iz srpskog jezika (J1) u engleski jezik (J2).....	35
УЧЕНИЧКИ РАДОВИ.....	37
Grafiti kao suvremeni jednostavni oblik: <i>Vandalizam ili umjetnost?</i>	37
Identitáskeresésben	38
Тринаест разлога - Џеј Ашер.....	39
ГАЛЕРИЈА.....	41
ИМПРЕСУМ.....	48
ОПШТИ ПОДАЦИ О ГИМНАЗИЈИ.....	48

Драги гимназијалци,

Топли октобарски дани стидљиво и полако ишчезавају, а први квартал се завршио. Златно лишће полако богати парк испред наше гимназије и полако поздравља ово никад дуже михољско лето. Једном приликом речено је да је октобар симбол хармоније трајности и промена. Школски лист и ове године нашим ђацима пружа прилику да прочитају разне занимљиве текстове везане за дешавања у школи, за постигнућа наших гимназијалаца, али и разне научне и занимљиве текстове својих вршњака. Доста тога се променило, али **Gymnasium** је остао као мудар наратор и вечни сведок протока времена. У првом овогодишњем броју листа, захваљујући зрелим главама и бистрим умовима наших младих и талентованих гимназијалаца, имамо прилику да читамо о разним ваншколским активностима и ангажовањима наших ученика, али и о томе где су сада прошлогодишњи матуранти. Свим ученицима и професорима желимо успешну и радосну школску годину, обогачену смехом, успесима и оствареним циљевима! Желимо вам да искористите своју памет и слободу да чините добро - како за себе, тако и за друге.

Редакција

Kedves Olvasóink!

A fák levelei sokszíniék, avarban sétálunk, az ősz már hangolja hangszerét. „Ősz húrja zsong / Jajong, busong / A tájon”

Az új tanév új lehetőségeket ígér. Megmutathatjuk, mire vagyunk képesek: versfordításra, -írásra, pályázatokon való részvételre. A Gymnasium ehhez megfelelő teret ad. Hajrá!

A szerkesztők

Dragi gimnazijalci,

pred vama je prvi ovogodišnji broj školskog lista. U njemu ćete pročitati naše literarne radove, prijevode, stavove i ideje.

Želimo vam lijepu jesen, uspješne školske dane i pregršt radosti u gimnazijskom životu.

Redakcija

У НАШЕМ ГРАДУ

Дан школе

У петак, 29. септембра, обележен је Дан школе свечаном седницом Наставничког већа, односно свечаном академијом. Прослава овог значајног датума одржала се у Свечаној сали наше школе. Традиционални програм вредних ученика и њихових професора пратио је свечаност. Овај дан, својим доласком улепшали су гости из Ваљевске гимназије, представници Града Суботице, поносни родитељи, као и пријатељи из других суботичких школа.

Поводом прославе, наша школа је организовала низ активности за ученике и госте из Ваљевске гимназије. Одржан је одбојкашки и шаховски турнир, као и дебата. Након ових активности предстојала је свечана седница Наставничког већа.

Вече је започео директор Душан Павловић поздравом гостију, рекавши да је колектив Гимназије способан да ствара људе, да су подршка појединцу, тимски рад, самоиницијативност оно што ученици могу да виде у огледалу из свог учитељи и да су им гесло речи светог патријарха Павла „Будимо људи!“

„Језик, култура, историја су наша вера за коју живимо и радимо. Не смемо се препустити случају нити препустити другима да креирају нашу будућност, већ ћемо се сами пробити Андрићевим путевима. За нас је тај пут одувек био песнички – „Ми свој пут знамо, пут човека Божијег“, истакао је директор.

Скупу се обратио и градоначелник Стеван Бакић.

„Међу зидовима школе чују се сва четири званична језика у нашем граду, српски, мађарски, буњевачки и хрватски, али и низ страних језика који млади уче и усавршавају, од енглеског, руског, немачког, преко италијанског и француског, све до неживог латинског. Данас, на овај свечани дан с поносом истичем да је језичка разноликост која и вас, као и друге суботичке школе одликује, најбољи начин за постизање већих степена међукултуролошког разумевања и важна компонента богатог културолошког наслеђа“, рекао је градоначелник.

Он је истакао да ова установа заслужује да буде пример како се негује простор за дијалог ученика и наставника, за слободу људског духа, ведрине и здраве компетенције и простор за високе полете ума и духа.

„На свима нама је одговорност и обавеза је свих нас да ове младе људе припремимо за високе летове, да им дамо крила, али да их научимо да су спремни за лет тек када схвате да су корени једнако важни као и крила“, рекао је.

Програм је садржао промоцију прве самосталне збирке поезије наше бивше матуранткиње Лазареле Стефановић, која носи назив „Млазњак“, као и разнолик музички програм. Промоција збирке поезије била је окосница свечаног програма о коме је говорила мр Лаура Ковач, рецезент. Стихове су редом казивали: Лазарела Стефановић, Мора Ема (која је читала сопствени превод на мађарски језик), Даниел Лазић (који је читао превод Татјане Григорове на руски језик), Луциа Мамужић (која је читала превод Иве Ивковић Ивандекић на хрватски језик), Нађа Меанџија и Вишња Виллов.

Организаторка програма, мр Борјана Гаврилов Болић гостима је пожелела добродошлицу и истакла јубилеј – петнаест година од изласка првог броја школског листа GYMNASIUM. Овај лист вредно воде ученице наше школе: Анамарија Надашки, Ања Зекић, Сара Азра Даутовић, Петра Плешинац, Јелена Којић и Нина Кљајић. Током свог говора професорка, главна и одговорна уредница листа, нагласила је да је овогодишњи јунски број штампан средствима Покрајинског секретаријата за спорт и омладину.

Музички програм сачињавале су следеће тачке:

- Тамбурашки оркестар Гимназије „Светозар Марковић“: Стари рококо, Јевтановићево коло ; Ходи Луца: Паулина Ајандек (ментор: проф. Мате Абрахам);
- Гимназијски бенд: Магазин – Око моје сањиво (ментор : проф. Немања Мандарић);
- Хор Гимназије „Светозар Марковић“: Hallo Jango, диригент Наташа Мандарић.

Нина Кљајић, 3.2

ПЕСМЕ ИЗ ЗБИРКЕ *МЛАЗЊАК* У ПРЕВОДУ НАШИХ УЧЕНИКА

Ne berite ljiljane bijele

zašto život nije
samo jedna obična
farsa?
pa da ga živimo kao
da smo došli s
marsa.
zašto na njegov račun
ne možemo piti na
veresiju?
veselo i smjelo,
uz poneku
digresiju.
zašto život gaji monstrume
bijesne
koji donose svijetu samo vijesti
potresne?
zbog čega više voli
gadove kojima fali srca
dio?
zašto nam nekog čovjeka
za promjenu ne bi
doveo?
[...]
ima jedan dječak
plavi
koji u ulici mojoj često
voli da
boravi.

tijelo mu je mršavo i
bijelo,
a oko zeleno bez sjaja,
skroz
izblijedjelo.
gledam ga kako prelazi
ulicu tužno.
gledam kako ga
nakaze ljudske salijeću
kružno.
[...]
riječima mu dušu
lome.
željni su kopanja po mjestu
bolnome.
ima jedna djevojčica
plava,
vječito od čokolade
musava.
prolazi ulicom mojom prikrivajući pjegavo
čelo jednom
tankom šiškom,
s plišanim medom,
zajedno,
pod miškom.
ni njene oči nemaju
sjaja.
već samo prazninu

propuštenih
zagrljaja.
zašto ulicom mojom
prolaze prerano ostarjela
djeca?
kome njihov bezazleni kikut
smeta?
tko im smije ukrasti te bezbrižne
trenutke?
tko ima hrabrosti kidati glave
dječje
lutke?
mogu li se još uvijek pronaći ona prava
djeca
što po šumarcima love
zeca
i očima krađu senke s
mjesececa?
gdje li su ti mali
ljudi?
da li im se djetinjstvo nekad
ponovno na zajam
nudi?
[...]
pustite dijete da
po poljanama

zelenim
trči.
pustite ga da
otkrije gdje sniva
cvrčak što u zoru
glasno
cvrči.
ne gušite dječji
smijeh,
jer nitko ne daje oprost za takav
grijev.
[...]
monstrumi crni,
najveća ste greška ovog
svijeta.
no oduvijek je zlo s dobrim voljelo da
šeta.
ali ja vam ne dam da ljljani bijeli postanu
stradanja
simbol.
ja im ne dam da upoznaju
bol.
ne berite ljljane bijele
nemojte.
nije im još
vrijeme

Iva Ivković Ivandekić, 4.f

Felét

Az élet felét kérem,
öröm és bánat jöhet.
Az emberiség felét kérem,
angyal és ördög jöhet.

A csillagos égről a félholdat kérem,
az mindig kedvesebb nekem,
a titkok megfejtésében enyhébb,
megértőbb a nyugtalan, álmatlan
emberi lény iránt.

Ne bántsátok a félholdat,
mert még alakul,
ahogy teljesedik ki,
alkalma van kitölteni
az ürességet,
a feketétől megszabadít,
szétzúzza a sziklákat,
és kisimítja az egyenetlenséget.

A falitükör felét törjétek,
csak a boldog szemem látszódjék,
a másik, a rossz, legyen elrejtve,
hogy hazug csillogással bevonhassam.

Az ősz a tél felét hozza rám,
hogy a nyár némely intimitásai fagyjanak rám,
hogy a tudatalatti kicsit a forróságot hűtse,
és az ügyetlenül elfeledett nevet.
Mindegyik szót csak félig ejtsétek,
magam fogom befejezni,

hogy biztos elkerüljem a szó okozta fájdalmat,
hogy a szó ne törhessen ketté,
hogy ne legyek miatta egy a sorban,
beteg az örökkévalóságban.

Fél reményt hagyjatok,
hogy a nagy gondolatok a jó kimenetről
ne pusztítsanak el idejekorán,
az ideálisról való elképzelésem
ne döntsön reménytelenségbe.

Csupán fél szívet ajándékozzatok,
így félholtan szálljon a markomba,
a másik felét úgy szabhassam,
hogy nekem való ritmust verjen,
a szabadságról többé ne dadogjon.

Csak a szerelemből nem kérek felet,
egészre lesz szükségem
azon a döntő napon,
mikor ember embert úz a harctéren.

Csak a szerelemből nem kérek felet,
egészre lesz szükségem,
egészben és épen kérem,
semmiképpen megszabdalva, lemeztelenítve,
mert hamarosan Ámor nyilának lesz kitéve,
mert hamarosan a földi rossz
rozsdája lepi el a szépet,
mert hamarosan az lesz a megkoronázott,
akinek a lelke a legellenállóbb.

Móra Emma, 2.e

Кто я

известно ли в этом коварстве
существования,
кто пьёт, а кто
расплачивается?
к кому добро, как верный пёс,
возвращается,
а кто в темницу с сатаной с бокалом зла
останавливается?

кто есть кто в этой безумной игре
отчаяния?

кто есть кто на жемчужном пути
раскаяния?

кто есть кто на временной шкале
ожидания?

кто черное, а кто красное поле
на этой проклятой
рулетке?

кто эта темная капля крови на холодной
бритве?

кого первым в зале суда под тупым ударом молотка признали
опасным?

кого последним в белых комнатах
громко назвали
больным?

в этой грязи, полной отбросов,
угрожающей святыням факелами,
на самом деле кто я?

знает ли моя тень границы начала и
края?

я — все, чем я боюсь
быть,
каждая слабость, которую человек от мира может
скрыть,
каждый день, который надо как данность
забыть.

я — руки, для объятий
открытые
слова, для человека и его мира
созданные
ошибки - вовремя в огне
уничтоженные

я – каждая частица печали,
которую пришлось невольно
взять,
каждая крупинка счастья – подарок, который смогу
принять.

я – каждое человеческое сердце, которое хочет
любить,
и глубокая людская боль, которая способна
убить.

я стрелка, которая показывает неправильное
время,
молодость, которую не сохранят даже самые дорогие
кремы.

я — каждый шрам после
бальзамирования,
каждое послание, на коре старой акации
выгравированное.

я – каждая пленённая
свобода,
каждый шторм, спасающий грузовые корабли,
будоража пучину
моря.

я – неопытность, которая заставляет
осуждать,
каждая мечта, откуда жива хоть маленькая её часть
не желающая
умирать,
каждый плач и крик, который запомнят
люди,
каждый порыв души, отданный взаимы
бездушным.

Татјана Григорова, 4.1

Αναμνήσεις (Anamnéseis)

Платон је веровао да „ми не учимо, већ се сећамо“. Тиме је сматрао да се наш унутрашњи, душевни део не мења и да је бесмртан у погледу да се изнова и изнова рађа. Због тога Платон памћење назива „очувањем осећаја“.

Тема сећања је тема која ме је навела да ове године разговарам са матурантима, па самим тиме и да поделим сазнања која су остала утемељена у њихово сећање, а која су проистекла из анегдота њихових средњошколских дана.

Да ли постоји једна прича, коју би волела/волео да поделиш, која ти је остала утемељена у сећању током четири године средње школе, а из које си извукла/извукао неки облик лекције или знања који још увек носиш са собом?

Невена Цвијић (4.д): Иако је током мог школовања у гимназији било много дивних успомена и доживљаја, најзначајнији ми је први састанак Књижевног клуба прошле године. На том састанку сам упознала начитане и елоквентне девојке које ме свакодневно подстичу да читам квалитетне књиге и дела. Мада звучи као клише, верујем да нас је спојила љубав према књигама, а сматрам да је то најлепша везивна струна. Сигурна сам да ће пријатељства која сам са њима стекла остати до краја живота.

Ивона Лудаић (4.а): У мају ове године имала сам прилику да створим слику о својим студентским данима и да се припремим за жељени факултет. Када смо у другој години коначно добили психологију, коју смо имали два пута недељно, сваки други дан је било велико ишчекивање! У трећој години професорка Јасна ми је пришла на ходнику и обрадовала ме саопштењем да се одржава такмичење из психологије за све ученике средњих школа. Учење за мене није представљало обавезу већ интроспекцију и анализу људи у мом окружењу. Када смо стигле у Ниш, имале смо времена до такмичења, па смо се мало прошетале крај Нишаве, а након тога смо се упутиле ка Филозофском факултету. У амфитеатру сам у потпуности ушла у улогу студента. Драго ми је што сам имала прилику да се упознам са питањима, јер су слична као на пријемном испиту. Дан у Нишу протекао је прелепо и следеће године ће се сигурно поновити!

Маја Миловић (4.1): На једном часу физичког у трећем разреду, испитивала сам другарицу глаголе из француског. Седеле смо на поду сале, а глава ми је била полегнута на њене ноге. Девојке су играле одбојку, а момци одвезивали пертле и добацивале шале. Тек тада, слушајући те шармантне француске речи и жамор трачева крај себе, размишљајући о осамнаестим рођенданима који тек што нису почели, помислих: „Ово ће ускоро проћи. Још годину дана, и више неће бити часова физичког где слободно играмо одбојку; више неће бити учења на одморима, задиркивања и коментарисања. Чезнућу за овим, управо овим насумичним тренуцима чисте среће и слободе младости, чезнућу за досађивањем у школи и испитивањем другарица." Тог дана, схватила сам да се лепота средње школе крије у малим тренуцима бескрајне свакодневице - свакодневице која, када једном прође, неће моћи поново то да постане.

Данило Старчевић (4.ИТ): Прошле школске године имао сам прилику да учествујем у „Програму обуке талентованих ђака са територије АП Војводине“ у организацији националне заједнице и Покрајинског секретаријата за високо образовање и научноистраживачку делатност који се одржавао на Андrevљу. Пристао сам да пођем из знатижеље иако нисам био толико узбуђен јер нисам познавао никога од осталих ученика који су такође ишли. Када смо дошли, упознао сам се са својом садашњом девојком, која ми је на први поглед изгледала врло дрско! Међутим, врло брзо је успела да ми промени мишљење. Научио сам да више не осуђујем људе док их не упознам, јер никад не знамо шта лепо носе у себи.

Алекса Орловић (4.ИТ): Сећам се када смо у другом разреду писали контролни из хемије. У недостатку времена (а вероватно и воље) моја другарица се није баш најбоље припремила и ослонила се на писање „пушкица“. То је био догађај који ме је научио да нећу увек најбоље проћи ако тражим пречице. Професор ју је приметио, касније јој одузео контролни, а она је нажалост завршила са лошом оценом у дневнику. Овај догађај сам упамтио не само због њеног прикривања, већ и зато што смо касније установили да јој ништа са тих пушкица није ни било потребно на контролном!

Ивана Добриловић (4.2): Прво сећање које ми падне на ум, а и оно које највише искаче, дефинитивно је Фрушкогорски маратон у трећем разреду. Сматрам да је моје одељење изузетно сложно и ван школе, па су ми сећања са маратона најдража - поготово са фактором топлог мајског времена. Ћаскања и разговори увек су уско везани за неке шале и гуркања, а атмосфера је као да смо један дан потпуно одвојени од свега - школских брига, појединачних свађа и разних других проблема.

Сара Азра Даутовић, 4.2

Városom könyvtára – Az én könyvtáram

A Szabadkai Városi Könyvtár 133. évfordulója alkalmából megrendezett esszépályázat jutalmazottja.

Szabadkának van egy könyvtára. Egyedi, csodálatos külsővel bír, s ez csak szebbé teszi városunk központját, ami nem is csoda, hiszen Szerbia egyik legnagyobb, legimpozánsabb könyvtára a Szabadkai Városi Könyvtár.

Az épület a Szabadság térre néz, mintha figyelné, őrizné a járókelőket. Raichle Ferenc az épület megálmodója. Neobarokk stílusban épült, és a fiatal építész segítségével volt a díszítés terén a nála még fiatalabb Telcs Ede szobrász. Az épület markáns, viszont az ablakok kecses boltíve ezt enyhíti, nőiessé varázsolja. Az atlasz szobrok pedig immáron nem csak a világot, hanem a tudás házáat is a válukon cipelik.

A fiatal budapesti építész, az épület tervezője, valamint a kivitelezők sem gondolták, hogy kaszinóból, az épületet eredetileg annak szánták, később majd könyvtár lesz, népkönyvtár, és hatalmas jelentősége lesz a jövőben a tudásra szomjazók, a lakosság, a diákok számára. Hiszen legyen az kötelező olvasmány, vagy éppen egy játékos foglalkozás, esetleg a saját olvasási vágyunk kielégítése, a könyvtár forgalmas hely. Végül is, elmondhatom így, a 21. századból visszatekintve, a Nemzeti Kaszinóban is sokan megfordultak, de főleg férfiak. A könyvtárat viszont gyerek, felnőtt nemtől függetlenül látogathatja. Hogy jobb-e a jelenlegi funkciója? Én elsős gimnazistaként azt állítom, igen, jobb!

A könyvtár mára már városunk részévé vált. Mindenki tudja, hogy ott, az az épület a központban, a korzón, a Radić fivérek és a Dušan cár utca metszéspontjánál a könyvtár. Aki pedig vendégségbe jön városunkba, hamarosan megtudja. Az épület 1953 óta funkcionál könyvtárként, maga az épület pedig még annál is régebbi (19. századi). Néha meg is feledkezünk róla, hogy milyen régóta áll a rendelkezésünkre. Régiek benne a helyiségek. A lépcsők. A polcok. Régiek a téglák, amelyekből a falak épültek, és természetesen a könyvek között is vannak egészen régiek, amelyeket elzárva óvnak.

Van az ún. olvasóközönség, akinek az életét valóban meghatározza a szabadkai könyvtár. Ez a közösség tudja, hogy nem csak az épületnek van múltja, történelme, hanem annak a cselekvésnek is, amiért az emberek ide járnak, ebbe az épületbe. Ez a közös tulajdonság az olvasás iránti szeretet.

Minden könyvtárba látogató tapasztalhatja, milyen, amikor a könyvtár épületébe belépve megérezzük a könyvek illatát, szagát (nem is tudom, minek nevezzem ezt a jellegzetességét). A digitális olvasók ezt nem érezhetik. Más a hangulat, amikor sétálunk a polcok közt, és válogatunk a könyvek között, más, mikor a gépen, tableten, okostelefonon görgetünk.

Mára már több mint háromszázezer könyv van a könyvtárban, és bőven van magyar nyelvű is, amelyek közül könnyen meg tudjuk találni azt, amelyik a hangulatunknak, érdeklődési körünknek, az ízlésünknek megfelel.

Minden könyv egy külön világ/dimenzió/élet, másról szól, mást üzen, mást jelent az adott olvasónak. Ám ugyanúgy, ahogy a könyveknek, az olvasóknak is történetük van. Mindegyik olvasónak múltja van, története és célja, és ők azok, akik előtted forgatták a könyveket, amelyeket kikölcsönöztél, így még különlegesebbé téve a könyvtári könyvek olvasását, és elmondhatom, hogy mi, olvasók, ezáltal mind össze vagyunk kötve. Mind szeretünk valami új tapasztalatot, tudást, emléket vagy élményt szerezni ezzel a közös hobbival, még ha mást is szeretünk olvasni. Gyakran olvasással el is tudunk menekülni a való világ elől. Belebújunk a múlt vagy a jövő kitalált valóságába. Hihetetlen, hogy egy papírköteg, amelyen betűk vannak, mennyire sok mindenre ad lehetőséget. Ezt is csak az írók és olvasók tudják megérteni igazán. Csupán nyomtatott betűk sokaságáról van szó, mégis nekünk sokkal több annál.

Az írók képesek gondolatokat, érzelmeket, tapasztalatokat, egyszerűen bármit papírra vetni. Mi pedig ezeket elolvassuk, gyakran teljesen beleolvadva a történetbe, ami lehetőséget ad arra, hogy egy másik életet kezdjünk élni. Igaz, hogy a történetet az író írta (uralja), de az olvasó nélkül nem lenne teljes az egész. Az olvasó fantáziája segít megteremteni ezt a világot. Valóban nehezen hihető el, de együtt a fantáziánkkal képesek vagyunk egy teljesen másik univerzumba csöppenni, csak kreativitás szükséges hozzá, egy kis képzelőerő. Ez a közös bennünk. Ki tudja, hány eltévedt lélek talált otthont az olvasásban, ezekben a párhuzamos világokban, ahová bárki bármikor elmehet, amikor csak kedve tartja, csak olvasnia kell a kiválasztott könyvet. Vagy akár alkothatunk is egy ilyet, egy jó ötlet kell hozzá és hatalmas tehetség. Néha nem a történetben van a lényeg, hanem az üzenetre, a mondanivalóra, az érzelmekre kell összpontosítani, és ez az, ami a különleges abban, hogy olvasunk. Ezen a dimenzió csak mi osztozunk. Közösen, együtt egyedül. Az elolvasott könyvekkel a könyvtár történelmének részeseivé válunk. Ez a történelem megfoghatatlan, leírhatatlan, de mi alkotjuk azzal, hogy könyvtárba járunk, könyvet kölcsönzünk, vagy éppen az olvasóteremben kézikönyvbe bújunk.

Talán ez lehet az olvasás értelme, és ezért nem lenne a könyvtárunk nélkül a város ugyanolyan. Az olvasóknak ez sokat jelent, mivel a könyvtárban sokkal több könyvhöz juthatunk. Különböző korú és személyiségű emberek vagyunk, mégis ez az egy dolog közös bennünk. A könyvtárat mi éltejük, nem lenne ugyanolyan nélkülünk, azonban nekünk is szükségünk van a könyvtárra, mert így sokkal könnyebben hozzájutunk a művekhez.

Az idők során természetesen többfajta könyv közül is volt lehetőségünk válogatni. Ma már létezik gyerek- és felnőttosztály, valamint a szerb nyelvű könyvek részlegén kívül van magyar részleg is a könyvtárban, amely rengeteg olvasási lehetőséget ad. Vannak idegen nyelvű könyvek, van angolkuckó, ahol az angolok teljesezhetnek ki.

Remélhetőleg a jövőben is egyre többen osztozunk ezen a hobbin, és a könyvtár még sokáig fenn fog maradni, hogy a jövő generációi is megtapasztalhassák ezeket az élményeket, amelyeket a könyvtárlátogatás és az olvasás biztosít.

Kosztolányi Dezső Pacsirta című regényében Vajkay Ákos a könyvtárban dorbézolt a társasággal. Mi pedig ugyanezt tesszük. Duhajkodunk: könyvet olvasunk!

Domorád Dóra, 1.3

Izvješće o posjetu profesora osječke III. gimnazije gradu Subotici i okolici u sklopu projekta

Učimo za budućnost kakvu želimo

Dana 6. listopada 2023. godine, Suboticu i njezinu okolicu posjetilo je 46 zaposlenih osječke III. gimnazije. Stigli su u ranim jutarnjim satima, nakon kratkog razgledavanja *Katedrale Svete Terezije Avilske* zaputili su se k našoj školi gdje ih je dočekaao naš tamburaški orkestar. Kratko obraćanje direktora obiju škola i obilazak škole, nakon kojeg je krenuo obilazak grada.

Prva stanica bila je Sinagoga. Na putu do Gradske kuće Marija Milodanović, Iva Ivković Ivandekić i ja pričali smo im o svim znamenitostima našeg prelijepog grada. O *Tramvaju*, *Risaru*, *Plavoj fontani*, *Blašku Rajiću*, *Narodnom kazalištu*, *Franjevačkoj crkvi* i *samostanu*.

Nakon toga su se profesori u pratnji naših profesora zaputili na Palić gdje su imali ručak, nekolicina ih je išla posjetiti *Vinariju Zvonko Bogdan*, dok su ostali uživali u ljepotama prirode i samog jezera.

U popodnevним satima posjetili su i obližnje selo Tavankut gdje su obišli *Galeriju Prve kolonije naive u tehnicu slame*, kao i *etno salaš Balažević* – pravi primjer kako su slaši nekada izgledali.

Nakon dana prepunog sadržajima profesori i njihove, ali i naše gimnazije vratili su se puni lijepih dojmova.

Lucia Mamužić, 4.f

Од романтичара до модерниста - шта се променило?

Фондација „Светозар Милетић“, у самом центру града, угостила је Књижевни клуб Гимназије и доделила нам слободу при избору теме из књижевности о којој бисмо разговарали.

У договору са члановима, донели смо одлуку да покушамо и одговоримо на питање „Ако се свака епоха у књижевности на одређен начин ствара као реакција на претходну, а потом се следећа ослања на идеале оне претходне - шта се променило у модерни ако се ослањала на античке идеале и идеале романтизма?“.

Проблематику модерне нисмо могли да посматрамо без историјског контекста за који је уско везан, као и нагле промене у идеолошким идејама и покретима у време два светска рата. Романтизам је био први књижевни правац који је строго одбацивао раније прихваћене идеале и изградио нове предмете интересовања. Модерна је одговорила изазивањем и суочавањем са традиционалним вредностима и стварањем уметности која је одражавала ту конфронтацију.

Романтичарска књижевност је представљала индивидуалност људског бића. Осећај индивидуализма, уместо целине, цветао је у овом периоду, што је утицало и на касније епохе, посебно на рану модерну - то и чини једну од њихових главних заједничких особина.

Иако деле многе значајне тачке, контекст временског периода је управо онај који их највише дели - модерна се фокусира на улоге које наука и технологија играју у друштву. Индустриска револуција и доба машина допринели су развоју модерног мишљења. Модернисти пркосе традиционалним нормама, замењујући их хуманистичким вредностима.

Поред наше главне теме, разговарали смо и о појединачним и субјективним ставовима према нашим писцима - Костићу, Змају и Јакшићу, па самим тим и њиховом доприносу српском романтизму.

Захваљујем се члановима Књижевног клуба - Нађи Бошкић (3.б), Невени Цвијић (4.д), Нађи Меанџији (4.д), Иви Томић (2.2) и Нађи Катринки (4.2) што су се одважиле на овај помало компликован разговор. Захваљујемо се и професорима - Сањи Бајић (српски језик и књижевност) и Сави Самарџићу (историја), на могућности да ову идеју испунимо, али пре свега Фондацији „Светозар Марковић“, Невени и Љубици, на дивном гостопримству, кафи и разговору.

Сара Азра Даутовић, 4.2

ПУТОПИСИ

Разгледница из Прага

Праг је највећи и главни град Чешке. Основан у IX веку, Праг је у себи задржао дух прошлости успут пратећи развој садашњице. Овај град мостова, катедрала, кула и купола био је дестинација овогодишње матурске екскурзије наше школе. Уз поменути „Златни град“, матуранти су посетили и Брно, као и престоницу Словачке, Братиславу.

Путовање је започело у поноћ, 15. октобра, како би ученици уз своје одељенске старешине и директора у јутарњим часовима били у Брну, чешком граду величине Новог Сада. Бисер овог града јесте катедрала Светог Петра и Павла, изграђена почетком XX века готичким стилем, по узору на цркву која је од XI века била на истом месту. Мирне улице, какве доноси недељно јутро, пружале су савршену прилику за одмор од пута и упијање лепоте овако рустичног, а опет савременог града.

У Прагу је наш колектив дочекала ведра и ентузијастична Ивана, туристички водич. Својом причом приближила је мистичност и величанственост Прага, како ученицима, тако и професорима. Након упознавања са центром престонице, уследила је посета Музеју чула. Овај музеј својим оптичким илузијама и специјалним ефектима, преиспитује поузданост нашег осећаја и представља разоноду занимљиву сваком узрасту.

Поред поменутог, посећени су и Национални музеј, као и Кафкин музеј. Савршена прилика за сусрет са бајковитим духом Прага била је гледање астрономског сата, најстаријег функционалног часовника Европе, који на сваки пун сат приређује праву представу за све присутне. Иза прегршт мотива, фигура и украса крије се мрачан подсетник да се свако од нас сваког сата за корак приближава неизбежном крају – смрти. Уз фантастична здања, ово незаборавно путовање употпунило је дружење ученика и професора, које свој врхунац достиже при заједничкој посети пивнице уз криглу за којом жуди читав свет. Матуранти су имали прилику да искусе град и са Влтаве, раскошне реке која протиче кроз престоницу. Топло пиће, призори који одузимају дах и Иванине занимљиве приче додале су већ дивној вожњи магичан сјај. Последњег дана путовања екскурзију је употпунила посета Братислави и обилазак дворца, који узвишено краси Лепотицу на Дунаву.

На наше матуранте највећи утисак је оставио сам центар Прага, који својом завидном историјом, чистоћом и божанственом архитектуром никога не оставља равнодушним. Поред тога, успомене које су стечене на матурској екскурзији и дружења са пријатељима посебна су драж која, попут круне, краси екскурзију овогодишњих матураната.

Јелена Којић, 4.2

Енглеска I

Протекло лето је засигурно најупечатљивије које сам до сада проживела и све то захваљујући путовању које ми се, још увек, чини нестварним. Имала сам непоновљиву прилику да упознам Енглеску, њене становнике, свакодневицу, кухињу и традицију на потпуно другачији начин.

Наиме, SOL (Sharing One Language) је непрофитна организација са седиштем у британском округу Девону. Путем сарадње са наставницима СОЛ омогућава ученицима из разних земаља упознавање са Енглеском на непосредан начин, кроз боравак у британским породицама, посетама различитих места на самој обали Атлантика и свакодневних школских активности. Тако су и ове године професорице енглеског језика из Гимназије „Светозар Марковић“ Љиљана Бањанин Острогонац и Соња Хампелић предводиле групу од 15 ученика наше школе у ову авантуру.

Путовање смо отпочеле летом од Будимпеште до Лондона, након чега смо се упутили аутобусом ка градићу Барнстапле у Девону које је било наше боравиште наредних девет дана. Тада сам упознала ведру и насмејану девојку Луциу, која је стицајем околности била моја цимерка, те смо током целог путовања биле прави пријатељ и подршка једна другој.

Пол, Силвиа и неизоставан пас Тула, чинили су малу породицу домаћина пуну љубави која нас је упознала са својим начином живота и показала нам право гостопримство. Осећала сам се као прави члан те породице од тренутка када сам крочила у њихов дом. Свако поподне Луциа и ја смо проводиле са нашим домаћинима у разговору уз шољу чаја. Силвиа је врсна куварица, која нам је припремала локалне специјалитете, попут пите од морских плодова, чувеног јела „shepherd’s pie“, традиционални енглески доручак и многе друге. Највише ми се допао десерт „apple crumble“, што је најприближније пити од јабука са кремом који подсећа на пудинг од ваниле.

Током радних дана бисмо одлазили у школу где смо са четири изванредне наставнице разговарали о разним темама, попут глобалног загревања, екологије, домаће хране и размењивали мишљења и нова сазнања у виду групног рада. Свако поподне смо имали излете у оближње градиће, где смо посећивали музеје, знаменитости и упознавали историју истих кроз живописне приче водича.

Највише ми се допало место Илфрацоомбе, где сам по први пут запливала у Атлантском океану, чија ми је необузданост и снага оставила једну од најлепших успомена.

Други део путовања је чинио боравак у Лондону. Наставнице су осмислиле садржајан обилазак знаменитости Лондона, попут Краљевске ботаничке баште, различитих музеја, Бакингемске палате, познатог Нуде парка, крстарења Темзом до Гринича, возња панорамским точком „London Eye“, као и једнодневни излет у Кембриџ. Последње вече сам уживала у изванредној изведби мјузикла „Чаробњак из Оза“.

Посебна чар овог путовања јесте различитост два потпуно другачија дела Енглеске. Са једне стране је питома приморска област Девона која негује дугу традицију пољопривредне производње, чији су становници отворени и дружељубиви, а градићи, препуни зеленила и разнобојног цвећа одишу једноставношћу. Док, са друге стране Лондон представља спој богате историје и културе и метрополе која никада не спава, у коме свако проналази кутак за себе.

За ово чаробно искуство дугујем велику захвалност професорицама које су водиле рачуна о нама, пружиле нам подршку и подстицај да се користимо енглеским језиком и уживамо у овом путовању, као и својим родитељима, породици домаћина и свим дивним људима које сам упознала. Ово путовање није била само прилика да проширим своје знање енглеског језика већ и да се упознам са непознатим и другачијим начином живота.

Луциа Мамужић: „Моје искуство је изразито позитивно. Упознали смо много нових људи и ја сам се лично највише ослободила страха од причања страног језика пред другима. Имале смо среће да завршимо у једној предивној породици која нам се истински посветила и слушала наше приче, али и наше жеље. Сам обилазак Лондона био је веома добро темпиран, па смо стигли да посетимо све знаменитости, али и да имамо слободног времена. Највише ми се допало то што смо имали разних прилика да причамо са људима, на улици, у породици, па тако и у школи са децом из Марока, док смо истраживали мале градове на обали Енглеске.“

Стефан Обреновић: „Веома сам задовољан овим путовањем у Енглеску, одакле носим прелепе успомене. Ово је било једно велико искуство за мене и, наравно, моје знање енглеског језика које сам проширио и научио да користим британски акценат. Лондон ме је, наравно, импресионирао. Највише ми се допао сам метро који има неку дозу организованости где се осети управо величина града и убрзан живот.“

Јована Борисављевић, 3.2

Енглеска II

Од малих ногу, од кад знам за себе и за појам путовање, пропутовала сам кроз много држава и обишла прелепе градове који су, сваки на свој начин, оставили неки утисак на мене и урезали посебно сећање и доживљај. Волим да путујем и уживам да обилазим стране градове, учим о њиховој култури, начину живота и људима. Овог лета, од 20. јула до 4. августа, део распуста провела сам у занимљивој и познатој држави Енглеској. Захваљујући нашој професорки енглеског, моје другарице и ја, имале смо могућност да 14 поучних и по мало напорних, али свакако прелепих и узбудљивих дана проведемо прво у малом граду Девону на западу Британије, а онда у једном од најразвијенијих и најпопуларнијих градова Европе, Лондону.

Током ове две недеље, у Девону смо били смештени у хост породицама које су се, иако живе врло скромно, потрудиле да нам тих десет дана проведених у њиховом граду остану урезани као дивно искуство и да нам обезбеде и преко онога што нам је било потребно. Преостала четири дана провели смо у Лондону, брзом и динамичном граду.

Наше путовање започели смо 19/20. јула, у касним ноћним односно раним јутарњим часовима, одласком на аеродром у Будимпешти, верујем многим први пут без родитеља. Пут је био дуг, али се чинио врло кратким, друштво и узбуђење нису допустили времену да нас замара и досађује. Након слетања на лондонски аеродром, чекао нас је аутобус који нас је одвезао до Девона кроз прелепу природу Енглеске, омогућивши нам да седам сати уживамо у пејзажу очуваних природних богатстава и упознамо екипу из Новог Сада, која је такође путовала са нама.

У Девону, свих десет дана били су слични, а опет толико различити. Сваки дан почињао је доручком у нашим породицама, одласком у школу која је трајала од 8-9 до 12 часова, паузом за ручак, те одласком на излет који је трајао од 13 до 17-18 часова. Дан нам се завршавао доласком у породице, вечером и активностима које су чланови исте смислили. Понекад смо гледали филмове уз кокице са сланом карамелом, играли енглеске друштвене игре, ишли на организована дружења са осталим породицама, или пак само седели и упознавали се, размењивали мишљења, ставове, традиције, начине живота и слично.

Излети су сваког дана били другачији. Обишли смо разне градове и села, пробали традиционалну храну, купали се у Атланском океану, доживели право енглеско кишовито време... Школа коју смо похађали током нашег боравка тамо не може се назвати правом, строгом и ригорозном школом. То су више били занимљиви часови базирани на стварном животу и лекције које ће нам, сигурна сам, у животу и послужити. Након незаборавних дана у Девону, испуњених дружењем, смехом и учењем, наше путовање се наставило у главном граду Енглеске, Лондону.

У Лондону су нам дани били мало бржи и попуњенији, те захтевнији и напорнији, али свакако занимљиви и узбудљиви. Дан нам је почињао доручком у хостелу у 8 часова, те одласком на целодневни излет, где смо обилазили разне знаменитости и атракције Лондона. За многе од њих сте вероватно чули: London Eye, Бакинџемска палата, Tower Bridge, London Dungeon, Биг Бен и многе друге. Свако вече проводили смо у лобију хостела дружећи се, певајући, причујући и пре свега уживајући.

Две недеље пролетеле су као две секунде, стекли смо нове пријатеље из Марока, Енглеске и Новог Сада, направили дивне успомене и верујем научили много тога. Свако путовање ми је остало у лепом сећању, али Енглеска ми је освојила срце.

Милица Јовановић, 2.а

Понос наших волонтера

Сребрна медаља се поносно пресијавала око вратова наших волонтера Црвеног крста. На овогодишњем државном такмичењу симулације прве помоћи на јавним манифестацијама, одржаног у Београду 16. септембра 2023. године, тим из Суботице освојио је друго место.

Уз напоран рад и припреме одржане у Сутомору, у Црној Гори, волонтери су кроз само десет минута морали да покажу стечено знање, вештине и тимски рад.

Моћни тим чини неколико младих девојака. То су ученице Гимназије Наталија Живковић (3.ц) као капитен, заједно са Софијом Бојовић (3.ц), Јованом Борисављевић (3.2), Аном Војиновић (3.2), ученицом Средње медицинске школе Доротејом Грубанов и студентом Пољопривредног факултета Александром Албијанић.

На такмичењу су учествовале четрдесет две екипе из тридесет једне организације Црвеног крста Србије распоређене у три категорије: омладина, подмладак и петлићи. Такмичење је подељено на више полигона различитог садржаја. Поред радних полигона који представљају разне ситуације прве помоћи и КПП полигона где се захтева рад на луткама, постоје едукативни и забавни полигони. Кроз реалистичне симулације идеја такмичења је да прикаже важност доступности давања прве помоћи.

Док је теоријски део представљен у виду презентација или писаног теста на едукативним полигонима, забавни полигони служе да подигну дух екипе, опусте их и развеселе. Уз адреналин и нервозу која је у њима будила узбуђење и жељу да се покажу, осећај током такмичења поредиле би са неописивим, а понос на могућност да помогну другима неограниченим. Комуникацијом као кључем сарадње, оне су тим учиниле породицом, а Црвени крст домом знања, успомена и среће. Ово је тек њихов почетак и још један корак ка даљим постигнућима.

Тијана Жуљевић, 3.ц

Омладински интеркултурални камп у Сремским Карловцима

У периоду од 28. 9. 2023. године до 1. 10. 2023. године ученици Гимназије „Светозар Марковић“: Петра Плешинац (4.1), Дорис Буљовчић (4.ф), Матија Комарица (3.1), Жофиа Дудаш (3.3) и Лука Вујичић (3.ит), као старија Алумни група, и Александар Ивошевић (3.2), Акош Годањи (3.3), Лара Делић (3.ц), и Луциа Хорвацки (3.ф), као нови полазници, били су учесници Омладинског интеркултуралног кампа у Сремским Карловцима, у пратњи професорице физичког и здравственог васпитања Јелене Суботић. Главне теме кампа биле су дискриминација, генерализација, питање положаја националних и других мањинских група у свакодневном животу и друштву. Кампу су присуствовали ученици Техничке школе „Иван Сарић“, Медицинске школе и ученици Гимназије за ученике са посебним талентом за језике „Костолањи Деже“, који су део других образовних модела и наставу похађају на другим језицима.

„Изузетно ми је драго што сам и ове године била део ове сјајне екипе и што сам имала прилику да упознам нове младе људе који имају иницијативу да мењају своју заједницу набоље. Као чланица групе старијих полазника трудила сам се да, заједно са осталим алумнистима, новој групи ученика на што ефикаснији и занимљивији начин, приближим идеје које промовише овај камп, као и да их заједно подстакнемо да се међусобно што боље упознају и што више друже, за чиме на крају није било ни потребе, јер се то на овом кампу догоди без изузетка. Радујем се разради и реализацији идеја које су нови полазници изнели у току кампа.“, каже Петра Плешинац (4.1).

„Теме које смо обрађивали на овогодишњем кампусу присутне су у нашој свакодневици што ми се веома свидело. Током дискусија је свако имао право да исказе своје мишљење какво год да је, без страха од осуде. Нас пар старијих полазника, како из наше, тако и из других суботичких школа, који смо на овом кампу учествовали и прошле године, потрудили смо се да новој генерацији која нам се придружила ове године камп учинимо што интересантнијим. Желела бих да похвалим нову групу учесника и истакнем њихову иницијативу и спремност за учествовање у разним радионицама и дебатама.“, каже Дорис Буљовчић (4.ф).

„Било ми је прелепо, искрено нисам очекивао да ће ми бити толико лепо. Људи које сам упознао су невероватни; свако је свој и различит од других, али сви се воле, просто невиђено. Сви смо радили као једна велика група да бисмо нашли начин да наша заједница, па и овај свет, буде боље место, и стварно мислим да ће, уколико људи буду размишљали овако и делили наше идеје, све доћи на своје место. Свидела ми се атмосфера и доброта сваког појединачног члана ове екипе али ми је криво што су учествовали само људи из Суботице, јер бих волео да упознам људе из свих делова државе, и да радимо заједно са њима како би ово стварно достигло свој пуни потенцијал.“, каже Александар Ивошевић (3.2).

„Током мог читавог боравка на Интеркултуралном кампу тема која је на мене оставила највећи утисак била је тема о сличностима и разликама између свих нас присутних. На веома леп начин смо радили у групама, износили наше особине и упоређивали их. У тој активности, као и у свим осталима, посебно сам приметила учешће ученика Гимназије „Светозар Марковић“, који су на овом кампу били и прошле године, па су нам свима давали смернице и помагали кад год нам је било потребно. Сва питања су добила одговоре, а све недоумице решене су уз њихову помоћ. Веома ми је драго што сам имала прилику да сарађујем са њима и свима осталима, а ово је искуство које сигурно никада нећу заборавити.“, каже Лара Делић (3.ц).

Предавања су реализована на креативан начин, кроз игру, како би полазници разумели положај дискриминисаних група, те како би се „избрисало“ неразумевање и мржња која настаје због различитости у култури, уверењима, преференцама. Осим поучних предавања и нових знања, полазници са собом доносе једно изузетно лепо искуство и много нових неочекиваних пријатељстава које ће неговати и по повратку кући.

Омладински интеркултурални камп финансирала је Организација за европску безбедност и сарадњу као део пројекта промоције интеркултурализма.

Матија Комарица, 3.1 и Петра Плешинац, 4.1

НАШИ МАТУРАНТИ – ГДЕ СУ САДА?

Свака генерација из Гимназије са собом поред изванредног знања носи и успомене за цео живот. У свом четворогодишњем школовању они остављају својеврстан печат, а наша школа прати њихов даљи развој у академске грађане.

Ове године, своје школовање наставља око 80% матураната, од чега се најуспешнијим показује ИТ одељење, јер је сваки ученик уписао факултет или вишу школу. Од тога, преко 80% ученика уписало је државне факултете и већина је на буџету.

Генерација 2019-2023. прати стопе претходних генерација када је реч о месту студирања, те се и ове године највише наших матураната упутило у Нови Сад. Најпопуларнијим се показује Факултет техничких наука, на коме сада предавања слушају наши бивши ученици на свим понуђеним смеровима. Поред поменутог, заступљени су и Природно-математички, Медицински и Филозофски факултет. Друго место по броју ученика деле Београд и Суботица. У Суботици је најзаступљенији Економски факултет, али наши ученици су распоређени по свим образовним установама, како у нашем граду, тако и по држави, па чак и Европи. Чак 11% ученика је своје школовање наставило ван државе. Као по правилу, највише некадашњих гимназијалаца отишло је у Мађарску (Сегедин и Будимпешту) и Осијек. По први пут, ученица наше школе уписала је факултет у Даблину, главном граду Ирске. Уз поменуте, присутни су и градови Словеније и Румуније, али и Венеција.

Статистика нам још једном доказује да наша гимназија пружа могућности за развијање у различитим наукама. Поменута генерација садржи изванредне математичаре, будуће лекаре, адвокате, лингвисте... На Филозофском/Филолошком факултету уписане су студије српског језика и књижевности, али и енглеског, турског, шпанског и јапанског језика. Који год пут да су изабрали, нашим бившим матурантима желимо сву срећу у даљем школовању и животу.

Јелена Којић, 4.2

НАУЧНИ ПРОЈЕКТИ

Uticaj olovo (II) acetata na morfološke karakteristike cijanobakterija roda Nostoc sp. i Anabaena sp.

Cijanobakterije predstavljaju široko rasprostranjene prokariotske organizme koje, za razliku od drugih bakterija, odlikuje autotrofan način ishrane. (Castenholz, 2015). One najčešće nastanjuju sve tipove vode, a u slučaju uspostavljanja pogodnih uslova u vodenoj površini koju nastanjuju, poput eutrofikacije, dolazi do cvetanja vode. Cvetanje vode je najprimetniji znak zagađenja vodenog ekosistema, prilikom kog su cijanobakterije vidljive golim okom. Cijanobakterije proizvode širok spektar aktivnih supstanci, od kojih neke imaju veoma visok stepen toksičnosti koji se jednim imenom nazivaju cijanotoksini (Gademann & Portmann 2008).

Biološka fiksacija azota je važan proces koji pretvara azot (N_2) u amonijak (NH_3) korišćenjem kompleksa proteina nitrogenaze (Nif) (Hermann Bothe et al. 2010). Mnoge višćelijske cijanobakterije proizvode specijalizovane heterociste za fiksiranje azota u aerobnim uslovim. Pored heterocisti, cijanobakterije mogu da stvore akinete, specijalizovane mirujuće ćelije, koje su veće i imaju deblji zid od vegetativnih ćelija. Te ćelije sadrže velike količine rezervne hrane i DNK, omogućavajući ovim fototrofnim bakterijama da prežive u nepovoljnim uslovima (Kaplan-Levy et al. 2010).

Srazmerno razvitku industrije, došlo je do porasta količine teških metala u različitim ekosistemima. U vodene površine dospevaju preko toksičnih emisija fabrika, ili korozijom određenih metala koji se nalaze u vodovodnim cevima. Teški metali predstavljaju ozbiljnu ekološku pretnju. Olovo je teški metal koji je citotoksičan (Chen et al. 2002). Iako olovo odlikuje izražena hidrofobnost, u obliku olovo acetata postaje rastvorljiv u vodi. Citotoksično dejstvo ovog polutanta je u velikoj meri istraženo kod biljaka i životinja, međutim, njegov potencijalno negativan uticaj na cijanobakterije još uvek nije ispitan.

Cilj ovog istraživanja bila je provera dejstva olovo acetata na morfološke karakteristike cijanobakterija roda *Nostoc* sp. i *Anabaena* sp, odnosno, ispitivanje uticaja ovog polutanta na učestalost formiranja heterocisti i akineta.

Hipoteza istraživanja je da će, pod uticajem stresora, doći do veće učestalosti akineta, a da će se učestalost heterocisti smanjiti.

Nina Firstner, 4.1 i Nađa Krstić, bivša učenica Gimnazije „Isidora Sekulić”, Novi Sad

Утицај пола и друштвене моћи на одабир стратегије учтивости на примеру говорних чинова тражења услуге

У овом истраживању смо испитивали на који начин социоекономски статус и пол утичу на употребу стратегија учтивости у средњошколској популацији, узевши у обзир и утицај других социодемографских фактора (узраст, тип насеља становања). Главни циљ је био испитати колики утицај пол и социјална дистанца имају при одабиру саме стратегије.

Говорни чин дефинише се као најмања социолингвистички релевантна комуникацијска јединица. Дакле, тај појам подразумева један исказ у оквиру говорног догађаја (разговора), односно једна „акција“ у оквиру целокупне „интеракције“. Оно шта смо у овом истраживању узели у разматрање је говорни чин тражења услуге и стратегије које се уз њега користе. Говорни чин тражења услуге за циљ има да наведе саговорника да уради оно што иначе не би, а у корист је говорника (Бецкер, 1982), те говорник мора употребити стратегије како би смањио степен наметљивости самог чина. Обично важи правило да што се услуга процењује наметљивијом, то ће бити учтивије или индиректније формулисана (Голдсцхмидт, 1998:130).

За потребе овог истраживања спроведен је упитник који се састојао из два дела. Први део упитника служио је за прикупљање социодемографских података испитаника (пол, узраст, тип насеља из ког долазе, социоекономски статус- за чију је процену коришћена Мекартурова скала). Други део упитника састојао се од дванаест ситуација и од испитаника се захтевало да на постављене ситуације одговоре што искреније и без много размишљања. У првих шест ситуација се од испитаника тражило да постави питање којим ће тражити информацију, а у других шест ситуација се од испитаника тражило да постави питање којим ће тражити услугу. Ситуације су осмишљене тако да буду што природније и тако да је у свакој варијанци социоекономски статус и пол особе којој испитаник треба да постави питање.

Упитник је био дистрибуиран преко друштвених мрежа средњошколцима из Суботице и Инђије.

Изабела Дошло, 4.б и Теодора Бјелац, Гимназија у Инђији

Анализа криве сјаја транзита егзопланете

У овом пројекту проучена је појава звана транзит на примеру егзопланете Кеплер-488б и њене матичне звезде Кеплер-488.

Транзит представља астрономску појаву при којој мање небеско тело пролази испред већег из перспективе посматрача (нас). Појам егзопланета означава било коју планету која се налази ван Сунчевог система, док је матична звезда она око које та планета орбитира (пример: матична звезда Земље је Сунце).

Податке о криви сјаја, која представља промену јачине сјаја неког небеског објекта, добијамо обрадом снимака телескопа, док саму криву добијамо графички приказану уз помоћ Путхон-а. Даљом анализом ове криве, уз примену неколико астрофизичких закона, можемо да одредимо величину, густину као и удаљеност посматраних небеских објеката.

Анамарија Надашки, 4.1

Transfer kategorije gramatičkog roda animatnih imenica iz srpskog jezika (J1) u engleski jezik (J2)

Usvajanje drugog jezika (J2) se razlikuje od usvajanja prvog jezika (J1). U zavisnosti od jezika koji se uči, neke karakteristike jezika se mogu u potpunosti usvojiti, a neke ne; što delimično zavisi od strukture J1, odnosno razlika između J1 i J2 (Sabourin, Stowe, de Haan, 2006:1). Neretko se dešava da se osobine J1 prenose u J2 što se naziva transfer.

Cilj ovog istraživanja je bio da se utvrdi da li postoji transfer kategorije gramatičkog roda iz srpskog jezika (J1) u engleski jezika (J2) u kontekstu animatnih imenica koje denotiraju životinje.

Imenice koje denotiraju životinje su u engleskom jeziku uvek srednjeg roda stoga je deiktička fraza u obliku zamenice koja referiše na njih uvek zamenica *it*, dok u srpskom jeziku imenice koje denotiraju životinje mogu bit muškog, ženskog ili srednjeg roda pa se na njih može referisati zamenicama *on*, *ona* ili *ono*.

We saw a fat cat and it was looking back at us. Videli smo debelu mačku i ona je gledala u nas.

Za potrebe istraživanja rađen je eksperiment na uzorku od 89 ispitanika. Svi ispitanici su prethodno radili *Placement test*, kako bi se utvrdio njihov nivo znanja engleskog jezika. U samom eksperimentu je korišćen zadatak čitanja slobodnim tempom (eng. *Self-paced Reading Task*) i mereno je vreme reakcije na zameničkim deiktičkim izrazima. Eksperimentalni deo se sastojao iz rečenica u kojima je upotrebljeno devet imenica koje denotiraju životinje na engleskom jeziku, od kojih su tri imenice u srpskom jeziku muškog roda, tri ženskog roda i tri srednjeg roda. Variranjem zamenice koja se prikazivala posle imenice (*he/she/it*) merila se razlika u vremenu obrade između onoga što je u engleskom jeziku gramatično (*it*), u odnosu na slučaj kada se upotrebljena zamenica slaže sa i slučaj kada se upotrebljena zamenica ne slaže sa rodnom animatne imenice u srpskom jeziku.

*I saw a fat cat. **It** was looking back at me. (primer gramatične rečenice u engleskom jeziku)*

*I saw a fat cat. **She** was looking back at me. (primer slaganja sa rodnom u srpskom jeziku)*

*I saw a fat cat. **He** was looking back at me. (primer neslaganja sa rodnom u srpskom jeziku)*

Pretpostavka je da će se sa većim nivoom znanja jezika ispitanika smanjivati transfer iz srpskog u engleski jezik, što će se ogledati na vremenu reakcije kod negramatičnih rečenica u engleskom jeziku. Očekuje se da će se u ovom slučaju vreme reakcije povećati kod negramatičnih rečenica.

Petra Plešinac, 4.1; Marija Storožuk Zeljković, Gimnazija „Jovan Jovanović Zmaj“, Novi Sad i
Goran Torlo, bivši učenik Karlovačke gimnazije

УЧЕНИЧКИ РАДОВИ

Grafiti kao suvremeni jednostavni oblik:

Vandalizam ili umjetnost?

Riječ *grafit* nastala je od talijanske riječi *sgraffiare* što bi u prijevodu značilo ogrepsti, a sve to vuče korijen iz grčke riječi *graphein* što znači pisati. Stoga, grafite možemo tumačiti kao natpis izguban na zidu ili pročelju neke zgrade. Iako grafiti najčešće izazivaju negativne reakcije i smatraju se vandalizmom, postoji i ona druga strana grafita, ona umjetnička.

Zagovornici grafita ukazuju na njihovu kreativnost i izražavanje. Grafiti često prenose snažne poruke i političke stavove, ali i kulturu grada u kojem nastaju. Jer upravo kroz grafite možemo vidjeti stavove prema životu, prijateljstvu, ljubavi ... Time grafiti postaju spomenik jedne generacije. Da su grafiti cijenjeni u umjetničkim krugovima dokazuje Banksy. Svima (ne)poznat, navodno britanski, crtač grafita koji svojim radom šalje snažne društvene kritike, a njegov stil crtanja je unikatan i vrlo prepoznatljiv širom svijeta. Vjerojatno jedan od njegovih najpoznatijih grafita je *Djevojčica s balonom* (slika pored).

Banksy

S druge strane, grafitima se često pripisuje i vandalizam jer oštećuju privatnu i javnu imovinu, a time krše zakone i uzrokuju financijsku štetu. Često možemo vidjeti grafite koji ne šalju nikakvu poruku, a nisu niti oku ugodni. Također, neki se grafiti mogu tumačiti i kao govor mržnje, a nekada se ističu i zabranjeni simboli. Ipak, grafit nije grafit ako nije na javnom mjestu. Grafiti pripadaju tako zvanoj *uličnoj umjetnosti* i tamo im je i mjesto, no ipak ne treba svaku površinu u gradu smatrati platnom za crtanje. U tu svrhu bi bilo dobro ponuditi površine namijenjene za grafite, a koji bi ujedno i oživjeli sivilo gradskih zidova.

Banksy

Smatram da su grafiti postali važan dio suvremene kulture i umjetnosti što dokazuje i činjenica da su umjetnici grafita stekli svjetsku slavu, a njihova djela krasi galerije i muzeje. Grafitima se izražava bunt i stav, a time se budi i svijest o važnim društvenim temama i problemima. Iako je u nekim situacijama opravdano grafite zvati vandalizmom, ja sam ipak naklonjeniji mišljenju da su grafiti umjetnost. Ulična umjetnost koju treba podržati i dati joj prostora da se razvija, da pokazuje identitet i kulturu generacija i generacija koje odrastaju u tom gradu.

Antonio Vincelj, 1. f

Identitáskeresőben

Én lenni

Én nem tudom, hogy lenni-e magyar

Hogy itt bárki is lenni magyar

Itt mindenki vágyani arra, hogy tartozni valahova.

Itt lenni magyar, ott lenni szerb.

Meglepődni rajta, hogy mi itt beszélni nyelv

Aki itt él, ezt mind tiszteletlenségnek vélni.

Én lenni

De már nem érteni semmit,

Lenni nacionalizmus és lenni pénz

És lenni minden minden nagyon szép

Lenni akarat és lenni tiszteletlen tudatlanok

És lenni mindenki rossz, aki nem ilyen

Pa tako
Itt mindenki lenni paraszt
Itt mindenkiből akarni kiölni jó
És mondani, hogy de mindent szabad
Itt lenni földi paradicsom, ha nem lenni
kapzsiság
Ez itt lenni Vajdaság
És itt lenni burek, csevap, paprikás
Itt lenni katolikus, pravoszláv
És ha nem lenni itt sok vad,
Itt lenni sok barát.

Francia Henrietta, 4.e

Тринаест разлога - Џеј Ашер

Џеј Ашер је рођен 1975. у Аркадији. Родитељи су га увек подржавали и подстицали у његовим интересовањима - од свирања гитаре до писања. Своје прве две књиге за децу написао је још у време средњошколских дана. Некада му је жеља била да постане учитељ, али је напустио студије да би се посветио писању. Неко време је радио као продавац и библиотекар.

Тренутно пише књиге за децу и тинејџере. По његовом роману „Тринаест разлога“ снимљена је ТВ серија.

Књига прати живот Ханиног најбољег пријатеља Клеја Џенсена, након њеног самоубиства. Живот му се мења из корена када пред својим улазним вратима проналази кутију са седам касета и тринаест прича у којима се Хана исповеда.

Преслушавајући касете, сазнаје тринаест разлога због којих је Хана одлучила да умре и тринаест особа које су је изневериле, а међу њима је и он сам. Свака прича је посвећена једној особи и једном разлогу, а свака особа мора да преслуша све приче и проследи касете следећем у низу.

Аутор нас упознаје са ликовима који су свесно или несвесно утицали на њену одлуку и са начином на који се носе са својом кривицом. Говори нам о осетљивом добу тинејџера, где и неслана шала или занемаривање знакова упозорења може да доведе до фаталног исхода...

Иако је ова књига мрачна, она заправо носи велику поруку...

Ова потресна књига ми се свидела јер говори о утицају који сви имамо на људе око себе. Учи нас да чак и „безазлено“ колутање очима може имати тешку последицу.

Препоручујем ову књигу, јер читајући схватамо да морамо бити одговорни према другима, прихватити различитост и поштовати туђе осећаје, посебно у ово време учесталог вршњачкој насиља.

Књига је пуна лепих порука о непроцењивој вредности живота, о нашем, уствари, незнању о туђим животима и колико несхватање и игнорисање тинејџерских „бубица“ од стране одраслих може бити погубно...

Јелена Голић, 2.а

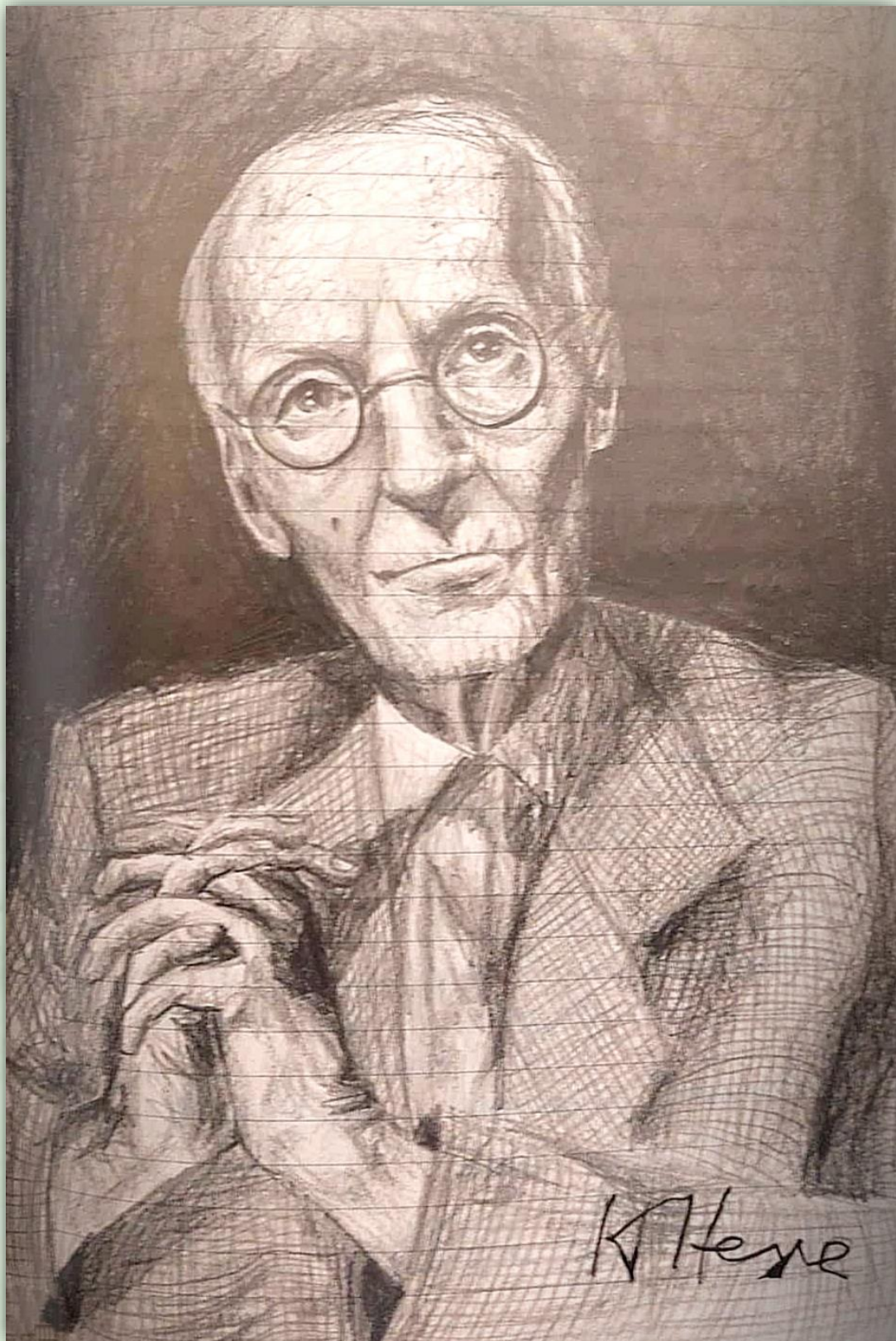
ГАЛЕРИЈА

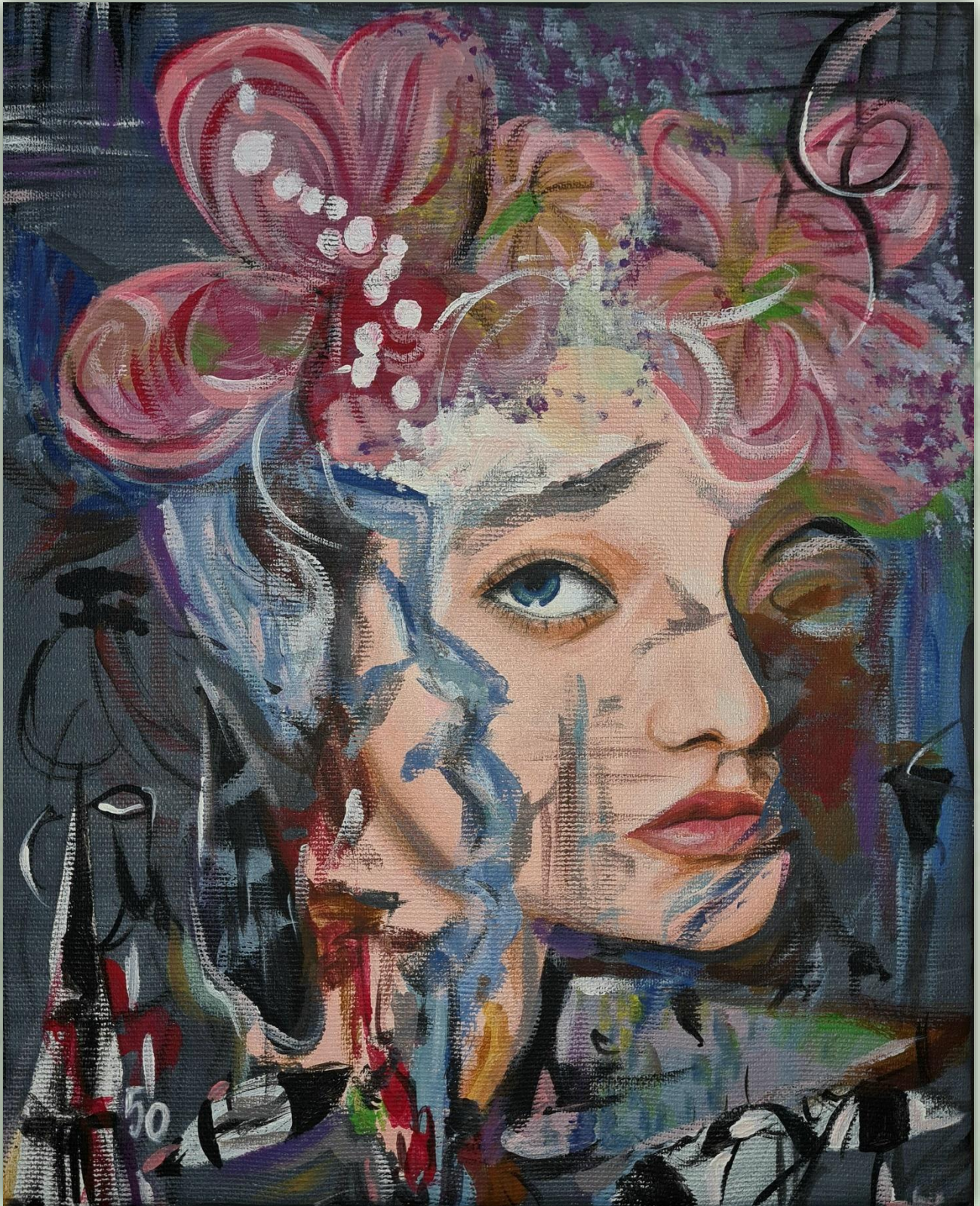
Петра Плешинац, 4.1

Ана Целебшић, 4.а

Нина Фирстнер, 4.1

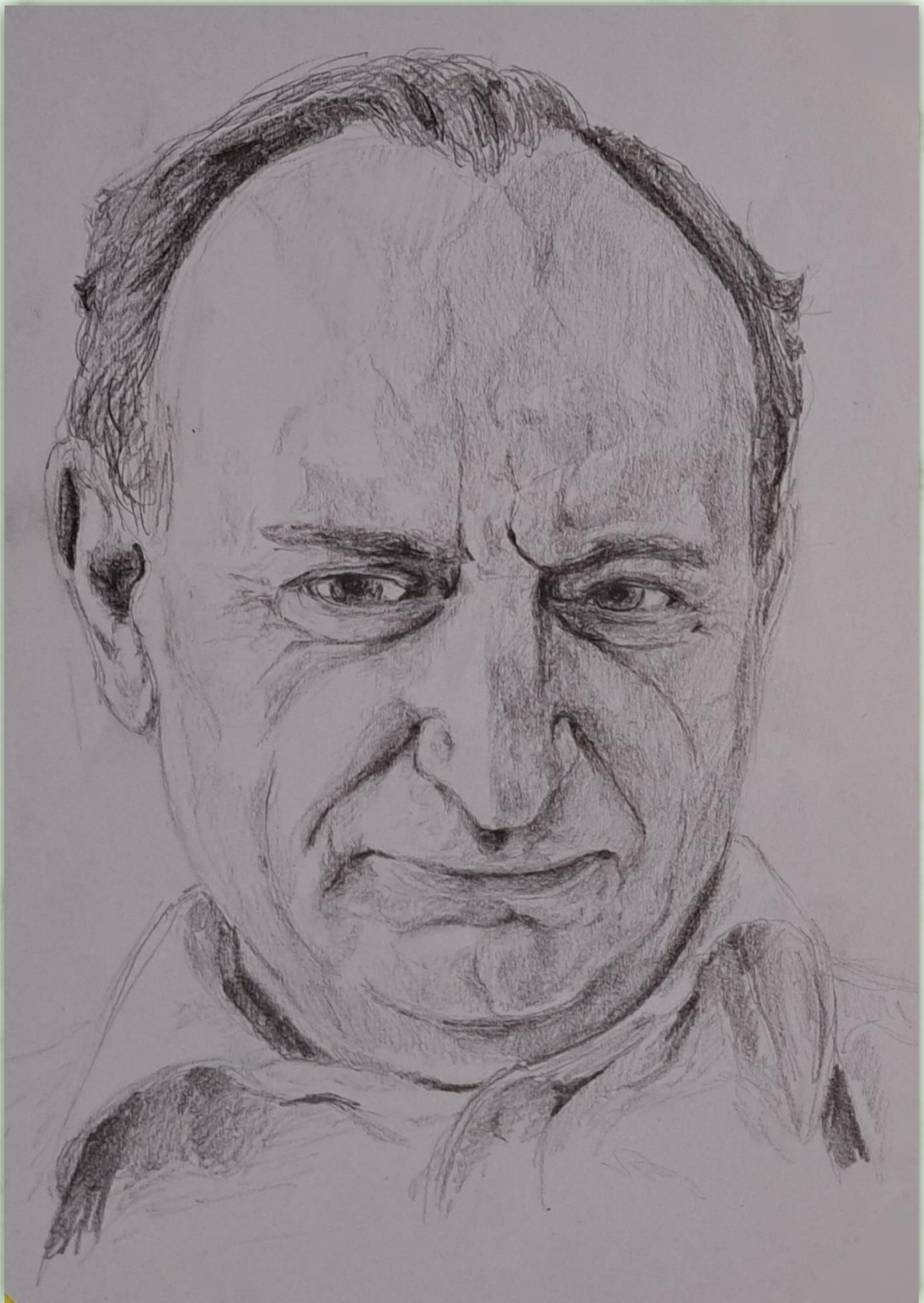

Јована Петковић, 4.д

Анђела Миличић, 4.2

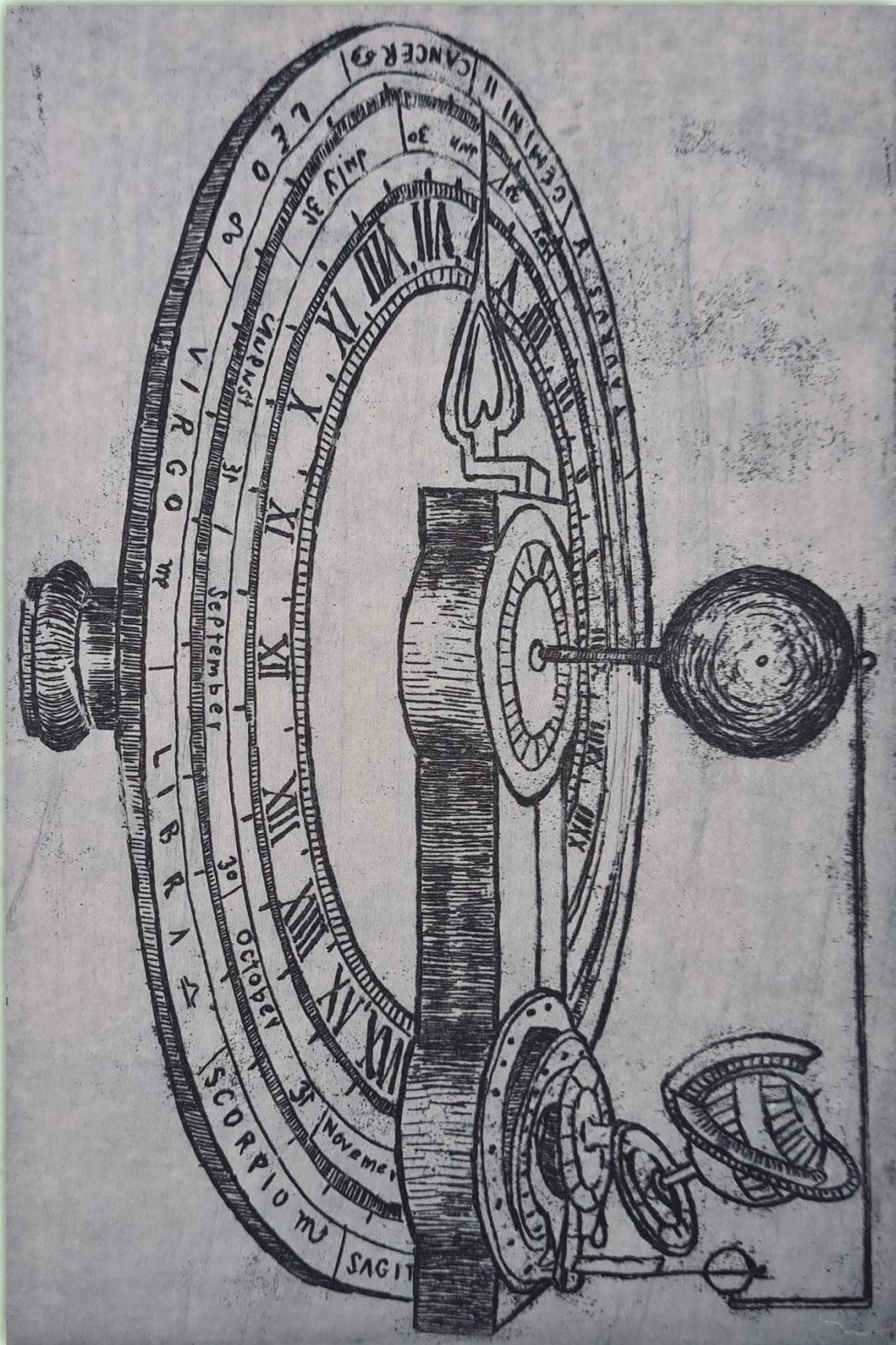

Петра Плешинац, 4.1

Нина Фирстнер, 4.1

ИМПРЕСУМ

Главни уредник: мр Борјана Гаврилов Болић, проф. српског језика и књижевности

Технички уредник: Анамарија Надашки, 4.1

Редакција: сви аутори текстова који су допринели да број буде пред вама

Лектори: проф. Мора Регина
проф. Хајду Агнеш
проф. Моника Ивановић
Ања Зекић, 4.1
Стефан Ковач Вујановић, 3.ц

Насловна страна: Нина Фирстнер, 4.1

ОПШТИ ПОДАЦИ О ГИМНАЗИЈИ

Назив гимназије	Гимназија „Светозар Марковић”
Место и поштански број	Суботица, 24000
Адреса	Петефи Шандора 1
Телефон и факс	024/552820
Адреса електронске поште	sekretarijat@gimnazijasubotica.edu.rs direktor@gimnazijasubotica.edu.rs pravnik@gimnazijasubotica.edu.rs www.gimnazijasubotica.edu.rs
Адреса сајта школе	08065535
Матични број школе	840-482660-67
Број жиро рачуна	

